

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 3.12.2001

58. vuosikerta

Numero 4

Sivu 3

Seosrehu sopii pihattolehmien ruokintaan

MTT:n tutkimuspihatossa tutkittiin, miten tuotoksen mukainen väkirehuruokinta (kioskiryhmä) ja yksinkertainen seosrehuruokinta vaikuttavat lypsylehmien tuotokseen ja syöntiin. Kokonaistuotoksissa ei ollut eroa ryhmien välillä, vaikka tuotuskäyrien muodot poikkesivat toisistaan. Kioskiryhmä tuotti heti poikimisen jälkeen seosrehuryhmää enemmän, mutta seosrehuryhmä kuroi herumiskauden alussa muodostuneen eron myöhemmin kiinni.

Pihatossa lypsylehmien väkirehuannos voidaan antaa automaattisista väkirehukioskeista tai sekoittaa karkearehuun eli käyttää seosrehua. Kioskit mahdollistavat tuotoksen mukaisen väkirehun annostelun myös pihatto-olosuhteissa. Laumaeläiminä lehmät kuitenkin syövät luontaisesti samaan aikaan muiden laumatovereidensa kanssa. Tällöin kioskin ympärille muodostuu usein ruuhkaa, ja vuoroaan odottavat eläimet pyrkivät puskemaan ruokailijan pois kioskista. Seosrehua eläimet voivat syödä samaan aikaan, mutta väkirehun yksilöllinen annostelu on vaikeaa. Seosrehu auttaa lehmää pysymään terveenä, sillä sen avulla vältetään pötsin pH:n suuret vaihtelut.

Näin ruokintakoe tehtiin

Tutkimus tehtiin viime sisäruokintakaudella. Siinä oli mukana 63 ayrshire-lehmää, joista 23 oli ensikoita ja 40 useamman kerran poikineita lehmiä. Eläimet oli jaettu kahteen ryhmään. Kumpikin ryhmä sai samaa väkirehuseosta, joka sisälsi 32,7 prosenttia ohraa, 31,0 prosenttia kauraa, 23 prosenttia rypsirouhetta, 10 prosenttia melassileikettä ja 3,3 prosenttia kivennäisiä. Tuloksissa on mukana lypsykauden ensimmäiset 182 päivää eli noin 6 kuukautta.

Poikimisen jälkeen kioskiryhmän ensikoille annettiin ensimmäisen lypsykuukauden ajan 11 kiloa väkirehua. Useamman kerran poikineet lehmät saivat puolestaan 14 kiloa väkirehua. Tämän jälkeen väkirehuannos määräytyi energiakorjatun maitotuotoksen (EKM-tuotos) mukaisesti (0,33 kiloa väkirehua kiloa energiakorjattua maitotuotosta kohti päivässä). Väkirehuannokset tarkistettiin kerran kuukaudessa neljän perättäisen lypsykerran maitomäärän perusteella. Kioskiryhmä sai vapaasti esikuivattua nurmisäilörehua. Seosrehuryhmän eläimet saivat koko lypsykauden ajan vapaasti seosrehua, joka sisälsi kuiva-aineesta 45 prosenttia väkirehua ja 55 prosenttia esikuivattua nurmisäilörehua.

Tuotuskäyrän muoto erilainen

Kioskiryhmän eläimet tuottivat herumiskauden alussa enemmän maitoa kuin seosrehuryhmän eläimet. Myös EKM- ja valkuaistuotos oli kioskiryhmällä seosrehuryhmää suurempi heti poikimisen jälkeen. Ryhmien välinen ero tuotoksissa pieneni kuitenkin nopeasti. 14 viikon kuluttua poikimisesta seosrehuryhmä tuotti keskimäärin yhtä paljon maitoa kuin kioskiryhmä. Tutkimuksen loppuvaiheessa seosrehuryhmä tuotti enemmän kuin kioskiryhmä. Tutkittuna ajanjaksona eri tavoin ruokittujen lehmien keskimääräisessä maito- ja valkuaistuotoksessa ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa. Kioskiryhmä tuotti 26,2 kiloa EKM päivässä ja seosrehuryhmä puolestaan 25,6 kiloa EKM päivässä. Voidaan olettaa, että lypsykauden edetessä pidemmälle ryhmien tuotoserot olisivat olleet tätäkin pienempiä. Myös muissa MTT:n tutkimuksissa on päästy hyvään tuotokseen yhden seoksen ruokinnalla.

Kokonaisrehunkulutus sama

Lehmät söivät puolen vuoden aikana lähes yhtä paljon kuiva-ainetta. Kioskiryhmä söi päivässä 17,5 kiloa kuiva-ainetta ja seosrehuryhmä puolestaan 17,2 kiloa kuiva-ainetta. Kioskiryhmän eläimet söivät 15 viikon ajan poikimisesta seosrehuryhmän eläimiä enemmän. Koko tämän ajan seosrehua syöneet eläimet söivät karkearehua enemmän kuin kioskiryhmän eläimet. Näin ollen kioskiryhmän lehmien suurempi kokonaissyönti muodostui runsaasta väkirehuruokinnasta.

Kioskiryhmän eläinten syömän väkirehun ja karkearehun suhde oli lypsykauden kolmannella-neljännellä viikolla keskimäärin lähes 60 prosenttia. Enimmillään se nousi 67 prosenttiin. Runsas väkirehun määrä oli todennäköisesti syy kahden kioskiryhmän eläimen pötsihäiriöön.

Seosrehuryhmän eläimet söivät lypsykauden edetessä enemmän kuiva-ainetta. Lypsykauden 16.-26. viikoilla ne söivät kuiva-ainetta enemmän kuin kioskiryhmän eläimet.

Tutkimuksen tulosten perusteella lehmät tuottavat pihatto-olosuhteissa hyvin myös yksinkertaisella seosrehuruokinnalla. Seosrehuruokinta vaikutti kuitenkin lypsykäyrän muotoon ja mahdollisesti tätä kautta myös lehmän terveyteen ja hyvinvointiin.

Satu Yrjänä

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 4/2001: 3
sähköposti satu.yrjanen@mtt.fi
puhelin (03) 4188 3636